TORNIONLAAKSON MUSEO
TORNEDALENS MUSEUM

Viranhaltijapäätös 1397/12.03.03.00.01/2026

Tornionlaakson museon johtaja	12.10.2026	§ 139/2026

TLM_Lausunto_SIMO_Hittikan datakeskus_akm ja -laajennus_vireille tulo_12102026

Päätöksentekijä Tornionlaakson museon johtaja Kallio-Seppä Titta / museonb johtajan sijainen Ylimartimo Teija

Valmistelija arkeologi Puolakka Hanna

SIMO, ASEMANSEUDUN ASEMAKAAVA ALUEEN MUUTOS JA LAAJENNUS, HITTIKAN DATAKESKUS, VIREILLE TULO

Simon kunta on pyytänyt Tornionlaakson museon lausuntoa Asemanseudun asemakaava alueen muutoksen ja laajennuksen vireille tulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, Kaavamuutos ja -laajennus koskee Hittikan teollisuusaluetta. Lausuntopyynnön liitteenä museolle on toimitettu 30.6.2026 päivätty osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS). Sittemmin museolle on toimitettu 25.9.2026 päivitetty OAS. Alueellisena vastuumuseona Tornionlaakson museo vastaa toimialueensa rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman sekä arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntija- ja viranomaistehtävistä. Museo on lausunut suunnittelualuetta koskevasta edellisestä asemakaavan laajennuksesta 2.2.2024 ja 7.10.2024.

Asemakaavan muutoksen kohteena oleva alue sijaitsee kunnan keskustaajaman länsiosassa Etappitien ja junaradan välissä ja laajennus sijoittuu suunnittelualueen pohjoisosaan junaradan alueelle. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 22,6 hehtaaria. Kaava-alue on metsätalouskäytössä olevaa metsää ja entistä korpimaista aluetta. Alueella ei ole olemassa olevaa rakennuskantaa. Suunnittelualue on pääosin kunnan omistuksessa. Suunnittelun tavoitteena on mahdollistaa datakeskuksen sijoittuminen Hittikan teollisuusalueelle kortteleiden 187-193 alueelle, niitä reunustaville katu-, lähivirkistys- ja teollisuusraidealueille sekä liikennöintiaseman sijoittuminen korttelien185 ja 186 alueelle. Alueen sähkönsyöttö on tarkoitus toteuttaa Simojoen sähköasemalta etelään rakennettavalla uudella 2 x 400 kV voimajohdolla, jonka on tarkoitus alittaa junarata.

Suunnittelutilanne, rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Suunnittelualue Länsi-Lapin maakuntakaavan (2015) alueelle, jossa se on osoitettu *Taajamatoimintojen alue*eksi (A). Valtaosalla kaavoitettavaa aluetta on voimassa asemakaavaa vuodelta 2025. Voimassa olevassa asemakaavassa suunnittelualue on osoitettu pääosin *Teollisuus- ja varastorakennusten* (T), *Teollisuus-, varasto- ja logistiikkapalvelujen* (T-1) korttelialueiksi.

Suunnittelualuetta lähin *valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö* (RKY2009), **Simon rautatieasema** sijaitsee noin 350 metrin päässä suunnittelualueen itäpuolella. Simon rautatieaseman rakennukset on osoitettu asemakaavassa suojeltaviksi. Lähin *valtakunnallisesti arvokas*

maisema-alue (VAMA2009) **Simon rannikon kulttuurimaisemat** sijaitsee reilut 800 metriä etelään suunnittelualueesta. Lähin maakuntakaavassa osoitettu *maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö*, **Simojokivarren kulttuurimaisema** sijaitsee noin 1,3 kilometriä itään suunnittelualueesta. Alueet on osoitettu maakuntakaavassa *Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi* (ma 8139 ja ma 8140). Sekä Simojoen yleiskaavassa (2022) että Simon Asemanseudun asemakaavassa, on osoitettu suojeltavia rakennuksia ja paikallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteita (sr). Asemakaavan laajennusalue sijaitsee suurien liikenneväylien ja olemassa olevan teollisuusalueen välissä. Suunnittelualueella ei tiettävästi sijaitse olemassa olevaa rakennuskantaa.

Jotta asemakaavan vaikutuksia rakennettuun ympäristöön sekä maisemaan voidaan arvioida, tulee kaava-aineistossa tunnistaa ja tuoda esiin suunnittelualueen suhde olemassa olevaan kulttuuriympäristöön sekä tunnistaa asemakaavan mahdolliset vaikutukset ja yhteisvaikutukset kulttuuriympäristöön ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamiin luonto- ja kulttuuriympäristöihin.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Asemaseudun asemakaava-alueen muutos- ja laajennus, Hittikan teollisuusalueen osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ei mainita arkeologista kulttuuriperintöä millään tavalla. Asemakylän teollisuusalueelle on kuitenkin tehty arkeologinen inventointi vuonna 2021 (Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu 3.9.2021). Itse hankealueen arkeologinen inventointi siis on riittävä. Laajennusosan alueelta ei aiemmin tunnettu muinaismuistolain (295/1963) nojalla rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä eikä inventoinnissa alueelta löydetty uusia kohteita, joilla olisi vaikutusta suunnitteluun. Lähin tunnettu muinaisjäännös sijaitsee alueelta noin 1,7 kilometriä etelään historiallisen ajan kulkuväylä **Simon Hamina** (*tunnus muinaisjäännösrekisterissä 1000034625*).

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ilmoitetaan, että alueen sähkönsyöttö toteutetaan Simojoen sähköasemalta etelään rakennettavan uuden 2 x 400 kV voimajohdon kautta, joka sijoittuu alkupäältään nykyisen 110 kV voimajohdon johtokäytävän rinnalle. Nykyinen johtokäytävä ulottuu noin kilometrin päähän suunnittelualueesta, minkä lisäksi johtokäytävää jatketaan noin kilometrin suunnittelualueen pohjoisreunaan asti. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ei kuitenkaan löydy karttaa, josta ilmajohdon tarkka sijainti kävisi ilmi. Uudesta ilmajohtokäytävästä ei ole olemassa ajantasaista arkeologista inventointia. Kokonaan uuden ilmajohtokäytävän lisäksi nykyisen johtokäytävän viereistä aluetta ei välttämättä ole inventoitu alkuperäisen voimajohdon rakentamisen yhteydessä. Tämän vuoksi Tornionlaakson museo haluaa tässä yhteydessä muistuttaa, että museo tulee edellyttämään koko voimajohtokäytävän inventointia, ennen sen rakentamista. Tätä ennen tarvitaan kuitenkin tarkempi suunnitelma voimajohdon sijoittumisesta sekä nykyisen voimajohtokäytävän suhteen että uudelta osaltaan.

Teija Ylimartimo
rakennustutkija, museon johtajan sijainen

TORNIONLAAKSON MUSEO
TORNEDALENS MUSEUM

Viranhaltijapäätös 1397/12.03.03.00.01/2026

Tornionlaakson museon johtaja	12.10.2026	§ 139/2026

Jakelu

Simo kunta / Kunnanhallitus
Museovirasto, Kulttuuriympäristön suojelu yksikkö
Lupa- ja valvontavirasto

Tornionlaakson museo – Tornedalens museum
Torikatu 4
95400 Tornio

+358 (0)50 597 1559
tornionlaaksonmuseo@tornio.fi
www.tornio.fi/tornionlaaksonmuseo